

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

*A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancso-
latit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!*

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitval-
lással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvössé-
günk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad gol-
gotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Ben-
ned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet ad-
tál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is
bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó
minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked,
hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát
adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán
is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a
Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imádására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az enge-
delmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkál-
kodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodsor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az örömeink, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és örömmel és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívő ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittől lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly' gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly' nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ád is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitvallással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvösségünk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad golgotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Benned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet adtál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked, hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az engedelmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkálkodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodszor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapiakban, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészeli – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az öröme, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívő ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rossziaságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittől lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly’ gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly’ nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne sülyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ád is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

*A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancso-
latit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!*

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitval-
lással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvössé-
günk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad gol-
gotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Ben-
ned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet ad-
tál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is
bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó
minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked,
hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát
adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán
is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a
Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az enge-
delmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkál-
kodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodsor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az örömeink, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívó ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittal lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly’ gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly’ nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azokért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ad is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitvallással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvösségünk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad golgotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Benned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet adtál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked, hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az engedelmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkálkodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodsor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az örömeink, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívó ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történésekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömökben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiáभावálóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiáभावálóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittől lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiáभावáló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiáभावáló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly’ gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly’ nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiáभावáló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiáभावálóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azokért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ad is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitvallással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvösségünk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad golgotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Benned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet adtál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked, hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az engedelmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkálkodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer megfognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodszor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az öröme, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívő ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnőket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittől lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly’ gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly’ nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bíz és reménykedik.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bíz, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azokért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ád is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitvallással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvösségünk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad golgotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Benned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet adtál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked, hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az engedelmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkálkodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer megfognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodszor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az öröme, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívó ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rossziaságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittal lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly' gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly' nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse-
nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ad is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitvallással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvösségünk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad golgotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Benned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet adtál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked, hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az engedelmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkálkodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodszor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi életekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgozó napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden mást sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapi életben, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészezi – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be nem venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta megelégedni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az örömeink, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívó ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnőket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiáभावálóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiáभावálóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittal lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őneki. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiáभावáló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiáभावáló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly' gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly' nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiáभावáló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiáभावálóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse- nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ád is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

**Pasarét, 2014. szeptember 18.
(csütörtök)**

Szepesy László

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Alapige: Prédikátor 1,2; 12,15

*Felette nagy hiábavalóság! Azt mondja a prédikátor, felette nagy hiábavalóság!
Minden hiábavalóság!*

*A dolognak summája, mindezeket hallván, ez: az Istent féljed, és az Ő parancso-
latit megtartsad; mert ez az embernek fődolga!*

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Szerettük volna hitval-
lással énekelni, hogy valóban nincsen semmilyen segítségünk, és nincsen üdvössé-
günk, hogy ha Te nem jössz a mi segítségünkre.

Köszönjük, Mennyei Édesatyánk, hogy egyszülött Fiadat küldted el, és adtad gol-
gotai keresztre, hogy mi megmenekülhessünk, és minden körülmények között, Ben-
ned bízva megmaradhassunk. Köszönjük kegyelmedet a mai napon is, amelyet ad-
tál nekünk, és köszönjük, hogy golgotai kereszted révén remélhetünk a mai napra is
bűnbocsánatot minden elkövetett bűnünkre.

De köszönjük, Urunk, azt az áldást is, amelyet adtál szent Fiad által, aki méltó
minden áldásra, mert tökéletesen engedelmes volt mindenben. Köszönjük Neked,
hogy végigkísérsz bennünket minden helyzetben, minden nap velünk vagy, és hálát
adunk azért, hogy Igéd által támogatsz bennünket. Szeretnénk most ezen az esti órán
is, a fáradságos nap után kérni Téged, hogy Lelked által ajándékozz meg bennünket a
Te Igéddel, munkálkodj bennünk, indíts bennünket neved imáadására, magasztalására.

Adj nekünk alázatot, hogy a Te Igédnek engedhessünk, és add nekünk az enge-
delmesség lelkét, hogy azt meg is cselekedhessük. Kérünk, Urunk, hogy így munkál-
kodj most közöttünk, és áldd meg együttlétünket.

Ámen.

Igehirdetés

Kedves testvérek!

A napokban a Református bibliaolvasó kalauz szerint a Prédikátor könyvét olvassuk, amelyről bevallom, hogy én az életem folyamán nagyon kevés igehirdetést hallottam. Olyan könyve ez a Szentírásnak, amelyet a legtöbben már olvastunk, sok jól ismert igeverset idézni is szoktunk belőle, a magyar nyelvben még közmondás is született a könyv egyes verseiből. De ha megkérdeznék tőlünk, hogy maga a könyv miről is szól, nehezen tudnánk összefoglalni annak tartalmát.

De ettől függetlenül nagyon sok véleményt lehet hallani a könyvről, mert mindenkinek meg van a véleménye az első olvasás után. Két szélsőséget szeretnék csak említeni. Az egyik tábor azt mondja, hogy nagyon lehangoló ez a könyv, a szerző olyan dolgokat fogalmaz meg benne, hogy minden hiábavalóság, vagy, hogy jobb annak, aki még nem született meg erre a világra, mint annak, aki él. És hát olyan gondolatokkal is találkozunk benne, hogy jobb egy temetésre elmenni, mint egy esküvőre, mert az előbbinél az emberek legalább eszükbe veszik, hogy ők maguk is egyszer meg fognak halni. Ezek miatt sokan azt gondolják, hogy valahogy idegen ez az üzenet és ez a könyv, a Szentírás többi szakaszához képest, és nem lehet vállalni ezt a nézetet, hogy minden hiábavalóság. Mert ha az ember ezt vállalja, és így éli le a mindennapjait, az depresszióhoz és teljes örömtelenséghez vezet. A másik tábor pont az ellenkezőjét mondja, a másik tábor azt mondja, hogy az örömeiket és az élvezeteket alá lehet támasztani ebből a könyvből, mert olyan gondolatok vannak benne, hogy az ember egyen, és igyon, és élvezze az élet dolgait, mert ez az ő része a földön. Vagy éppen, hogy gyönyörködjön munkájának gyümölcsében, mert ez minden öröme, ami az embernek adatik itt a földön. Tehát két szélsőséget látunk: az egyik tábor nagyon elveti, és nem tud vele mit kezdeni a depresszió miatt, a másik tábor pedig egy másik szélsőségbe esik: a túlzott örömeinek való élésre buzdítást olvassa ki a könyvből.

Mindezek a vélemények valóban nem alap nélküliek, de ahhoz, hogy megértsük a Prédikátor könyvének fő üzenetét, ahhoz a teljes könyvet figyelembe kell vennünk, és nem szabad csak bizonyos igeversekre alapozni a véleményünket, hogy az alapján határozzuk meg a könyv fő üzenetét. Ma esti alkalmunkon szeretném, ha három kérdésre keresnénk a választ, amely által közelebb kerülhetünk a könyv fő üzenetének megértéséhez. Először arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond mindent a Prédikátor hiábavalóságnak? Másodszor: mi következik abból, ha felismerjük, hogy minden hiábavaló a földön? Végül pedig, harmadszor: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat?

Először tehát arra a kérdésre keressük a választ, hogy miért és milyen értelemben mond a Prédikátor mindent hiábavalóságnak? Azért kell ezzel a kérdéssel foglalkoznunk, mert a könyv fő témája, és egyben állítása az, hogy „*minden hiábavalóság*”. A könyv elején már rögtön a 2. versben ezt határozza meg témául a könyv szerzője, és a későbbi fejezetekben ezt az állítását bizonyítja be, fejt ki, ezt az alapgondolatot bontja ki, és hoz fel érveket, hogy alátámassza: minden hiábavalóság. És a könyv végén, a 12. fejezet 10. versében mindazokról az érintett dolgokról, amikről beszél a könyv, összefoglalóan ennyit mond a szerző: mindezek hiábavalóságok.

Amikor az ember ezt először így meghallja, hogy az életben minden hiábavalóság, nagyon sokan először, első hallásra megrökönyödnek ezen, hiszen eléggé súlyos gondolatot tartalmaz, ha végiggondoljuk. Azt állítja itt az ige, hogy minden, amit az emberek értékesnek tartanak, aminek örülni szoktak a hétköznapiakban, amelyért

élni szoktak, mindaz hiábavaló, olyan, mint a levegő. Emberi évelekről mondja ki ez a könyv, hogy hiábavalóan telnek el, hiábavalóan élnek le az emberek a mindennapjaikat. És mi mindenről gondolja ezt a Prédikátor? Csak felsorolás szintjén néhány dolgot akarok megemlíteni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet. Hiábavaló az élvezeteknek, az örömöknek való élés. Itt nem pusztán a gazdagokról beszél a könyv, hanem akár az egyszerű, hétköznapi emberről is, aki a dolgoz napok után otthon a kikapcsolódásban, a szórakozásban s annak különféle módjaiban keresi az örömet, és ezt tartja az életének legboldogabb pillanatainak, élete értelmének. De beszél arról is a Prédikátor, hogy hiábavaló az ember minden munkája, hiábavaló a gazdagság, hiábavaló az emberi bölcsesség, a hírnév, a népszerűség, és még sok minden más sorol fel a könyv. Azok a dolgok, amelyekről örömet és boldogságot remél az ember a hétköznapiakban, ezekről jelenti ki, hogy minden hiábavaló.

Hogyan merészeli – teszik fel sokan a kérdést –, a könyv szerzője így semmi be venni az élet meghatározó dolgait? De mielőtt ítéletet mondanánk tegyük fel a kérdést: ez az ember valóban csak ült az asztalnál, gondolkozott az élet dolgairól, filozofált, és így jutott erre a gondolatra? A Prédikátor nem egy ilyen ember volt. Salamon király – mert ő a Prédikátor –, az élete vége felé járó férfi volt, aki nagyon sok mindent megtehetett. Hátratekint az életére, és bevallja, hogy nagyon sok mindent ki is próbált. Sok mindent keresett, sok mindenben próbálta meglegelni az örömet, és nem tartóztatta meg magát semmitől. Bevallja, hogy ilyen dolgokat próbált ki, hogy például az alkoholban keresse az örömet, vagy éppen a nőkkel való paráználkodásban, vagy éppen abban, hogy különféle épületeket, birtokokat épít fel, és abban gyönyörködik, de azt is bevallja, hogy semmitől sem tartóztatta meg a szívét, valamit a szeme megkívánt, azt megszerezte vagy megtette. Mindent megvizsgált, még a sok tudás szerzését is, még azt is kipróbálta, hogy milyen a bölcsességnek élni, és vajon boldoggá teszi-e az embert mindez, amiért élni szoktunk. És miután mindezeket kipróbálta, ezek után mondja ki, hogy mindezek hiábavalóságok. Az ember nem leli meg az örömet és boldogságát. Lehet, hogy az emberek ezeket űzik, ezeket tűzik ki célul maguk elé, de azt mondja a Prédikátor, nem fogják megtalálni a boldogságot. Ő kipróbálta, és azt mondja róluk, hogy hiábavalóság.

Azonban a Prédikátor nem egy depressziós és pesszimista ember volt. Nem azért mondja, mert ezek az érzések uralkodtak volna el rajta. Nagyon sokan azt mondják, hogy ezt a könyvet könnyen félre lehet tenni, mert a szerző maga tényleg depresszióban szenvedett, márpedig ők mindent borúsabban látnak az átlagembernél. De nem: a Prédikátor realista volt. Mindent megvizsgálva, kipróbálva vallotta: minden hiábavalóság. A földi élet Isten nélkül hiábavalóság. És miért hiábavaló? Több dolgot említ. Azt mondja a Prédikátor, hogy hiábavalóság a halál tükrében, mert az ember akármit is birtokol itt a földön, akármit is szerez meg: hírnevet, dicsőséget, gazdagságot, tekintélyt, mindent elveszít, amikor eljön az utolsó óra. És hiábavalóság a múlandóság tekintetében is. Az ember nem tesz olyat, ami megmaradna mindörökké. Sem kezünk munkája, sem más nem marad meg. A halállal minden véget ér, és utána jön az ítélet, figyelmeztet a Prédikátor. Utána jön az ítélet, és kérdés, hogy mi lesz akkor? A földön nincs semmi tökéletes dolog, mert a bűn mindent megront. Minden hiábavalóság az Isten nélkül élő ember számára. És fontos hangsúlyoznunk, hogy ez a könyv az Isten nélkül élő ember szempontjából fogalmazza meg és látja meg az élet dolgait. Úgy értjük meg, hogy minden hiábavalóság, ha elfogadjuk, hogy Salamon király a hitetlen ember szemszögéből nézi az élet dolgait. A hitetlen ember szá-

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

mára pedig a halállal valóban minden véget ér, mert valóban minden tette és dolga elmúlik.

De a hívó ember számára nem így van! – mondhatják a keresztyének. A hívők éppen emiatt nem is szokták megérteni ezt a könyvet, mert hát a Szentírás többi része mást jelent ki az életről. Hogyan nézzem én az életet ennyire borúsan, és mindent hiábavalónak, hogyha a Biblia arra szólít fel egyenesen minket, hogy mindenkor örüljünk?! A hívó ember vajon nem lehet-e hálás a mindennapi életéért, a minden nap megkapott eledelért, kenyérért, mert Istentől kapott ajándékként tekint arra? Amikor a hívők megfogalmazzák, hogy milyen az élet, azt mondják, hogy nem ilyen komor, nem ilyen lehangoló, mert az életben felfedezhetjük Isten kezének munkáit. És pont emiatt, hogy Istent magát láthatjuk meg, ezért hálásan és örömmel élhetjük le napjainkat. Akkor mégis hogyan válik igazzá az az állítás, hogy minden hiábavaló? Csak úgy oldódik fel ez a feszültség, testvéreim, ha a hitetlen ember szemszögéből értelmezzük a dolgokat. Úgy hiábavaló minden, hogy az ember még nem ismeri Istent.

S a könyv első fő üzenete ez, hogy Isten nélkül minden hiábavalóvá válik az életben, mert az ember Isten nélkül nem lehet boldog. Isten nélkül nem marad meg semmi az életünkből, ahogyan munkánkból és földi örömünkből sem. Ideig-óráig való sikereink lehetnek, az örömeink ugyanígy, de az, ami örökké megmarad, az egyedül Istentől kapható meg. Minden földi öröm és gyönyör mulandó, és ez az, amit a Prédikátor megtapasztalt, miközben annyi mindent kipróbált. De fontos azt is hangsúlyoznunk, hogy az az igazság, hogy minden hiábavaló az életben Isten nélkül, nem azért igaz, mert a Prédikátor így látta, tapasztalta. Nem a tapasztalata miatt igaz. Ő észrevette, miközben kipróbálta, hogy ez a valóság, hogy minden hiábavalóság. Azért igaz ez a kijelentés, mert Isten mondja. És ezért ismerték fel az Ószövetség idején, hogy ez a könyv Istentől származik. Isten maga az, aki a Prédikátoron keresztül és az ő életén keresztül kijelenti, hogy az Őnélküle való élet hiábavaló. Isten kijelentése ez, mert Ő maga az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet, annak az életét, aki nem keresi Őt, és aki nem jár hitben. Ezért olvassuk a könyvben több helyen is azt a kifejezést, hogy Isten adta ezt a hiábavaló, lélek gyötrelmére való foglalatosságot az embernek, hogy gyötörje. Isten az, aki hiábavalóvá teszi az emberi életet azért, hogy Őhöz visszaterjünk. Isten munkája az, hogy az emberi élet hiábavalóvá vált a bűneset után, és az értelmét akkor nyeri csak vissza, ha az ember megtér Istenhez. Mert Ő a Vele való kapcsolatra teremtett minket, és ezért annak az élete, aki Őnélküle él, hiábavalóvá válik. Ezt maga a Teremtő mondja ki.

És ebből következik a második kérdésünk is, ami így hangzik: mi következik abból, ha valaki felismeri, átéli, megtapasztalja saját életének hiábavalóságát? Az következik, testvéreim, hogy az embernek Istenre van szüksége, és ezért hozzá kell mennie. Salamon király válasza egyértelmű ebben a kérdésben, azt mondja: keresd az Istent, féljed Őt, és engedelmeskedj parancsolatainak. Csak így élhet az ember nem hiábavaló életet. Mert a könyv bizonyossága szerint csak Isten az, aki úgy tud munkálkodni, hogy amit tesz, az megmaradjon örökké. Ezt mondja a 3. fejezet 11. versében: csak az marad meg ebben a világban, amit Isten cselekszik. Csak az marad meg. És ha Isten cselekszik a mi életünkben, az meg fog maradni. Amit Ő munkál mibennünk, és Ő ad nekünk, Lelkének ajándékaiból. A könyv bizonyossága szerint Isten az, aki igazi bölcsességet, tudományt és örömet tud adni az embernek. Isten az, aki mindent cselekszik az életünkben, mert Ő az, aki időt rendel mind az örömeinknek, mind a bánatnak, mind a gazdagodásnak, mind az elvesztésnek, mind a szüle-

tésnek, mind a halálnak. Nagyon jól ismert a Prédikátor könyvének 3. fejezete, hogy „*mindennek rendelt ideje van*”. A rendelt szó pedig azt jelenti, hogy valamilyen célra odaadott, valami célra szánt, Isten rendelte el azt az időt, és így Isten rendelt időt a születésnek, a meghalásnak, az öröme, a sírásnak, és mindennek, amit ott felsorol a Prédikátor.

A könyv Istenről tesz bizonyosságot, hogy Ő mindenek szuverén Ura, aki a maga belátása szerint cselekszik. Nem aszerint, hogy mi jót vagy rosszat tettünk, hanem ahogyan Neki kedves. Minden más emberi tett és minden más emberi dolog, amit egymagunk, Isten nélkül próbálunk véghezvinni, elmúlik. És azt mondja a Prédikátor, hogy az ember képessége nagyon csekély. Mennyire tud örülni az ember Isten nélkül? Azt vallja meg, hogy még az ételnek és itálnak sem tudunk örülni, ha Isten nincs velünk, ha nem Istentől származik az örömünk. Őnélküle még az eledel is keserű, és az innivaló sem megalégítő. Istenhez vezet ezért a Prédikátor azt az embert, aki belátta, hogy az életében minden hiábavaló. Ő az, aki ki tudja mondani: megmentelek és örömet adok neked. És valljuk be, hogy nem a Prédikátor egyedüli tapasztalata ez, hogy minden hiábavalóság, hanem minden keresztyén emberé, aki találkozott Jézus Krisztussal, és az Ő megismerésének gazdagságával.

Pál apostol, miután Jézus Krisztusban hitt, mert találkozott Vele, és újjászülte őt, mindent kárnak és szemétnak ítélt, hogy Krisztus ismeretének gazdagságát megnyerje. Pál ugyanezt mondja ki, hogy minden hiábavaló volt az életében, mindent kárnak és szemétnak ítélek, és most, ami igazán értékes, és ami megmarad, az Jézus Krisztus ismerete, és ennek az ismeretnek a gazdagsága. Átértékelődött az élete, amikor Istent megismerte: a régiek hiábavalónak tűntek, és minden, amit Isten kezéből fogadott el, pedig értékesnek. Minden hívőnek tapasztalata ez. Vagy különben miért menekültünk Istenhez, ha nem azért, mert bűneink és hiábavaló életünk ránk nehezedett? Lehet, hogy ezt még nem láttuk be, hogy minden hiábavaló, lehet, hogy eddig csak bizonyos dolgokról mondtuk ki az életünkben, hogy azok Isten nélkül hiábavalóak. Salamon azonban nem csak bizonyos dolgokról, nem egy-két dologról mondja ki, hanem az egész emberi életről mondja ki: minden hiábavaló Isten nélkül.

Ismerjük jól az ő történetét, hogy mint tévelyedett el Istentől, és hogyan hagyta el Őt, és fordult bálványokhoz. Én úgy gondolom, hogy idős korára Isten megkönyörült rajta, és miután ennyi mindent kipróbált, utána visszavezette őt magához. És miután Isten megkönyörült rajta, leíratta vele mindazt, amit tapasztalt, mindazt, amit megtehetett, és mindennek summája ez, a végkövetkeztetés: „*az Istent féljed, és az Ő parancsolatit megtartsad, mert ez az ember fődolga*”. A Prédikátor tehát ezt felismerve írta ezt a könyvet, hogy Krisztusra mutasson. Mert a könyv célja nem a depresszióba taszítás. Nem addig akar minket pusztán elvezetni, hogy lásd be, életedben minden hiábavaló, ami nem Istentől van, hanem Istenhez akar téged vezetni. Ezt azonban csak akkor ismerjük fel, csak akkor megyünk Istenhez, ha belátjuk, hogy az életünk dolgai hiábavalóságban telnek el. Ha a Prédikátornak nincs igaza, ha az életünkben nem minden hiábavaló, akkor Krisztusra sincs szükségünk mindenben. Ezért a könyv az elé a kérdés állít minket nap, mint nap, hogy minden dologban kerestük-e Istent, és megbántuk-e, hogy mindaz, amit Nélküle tettünk, az hiábavaló dolog volt? Belátjuk-e, hogy az emberi élet értelmetlen és elfecsérelt, ha Isten nélküli? És ez nem pesszimizmus, testvérek, ez valóság! A Prédikátor, miután leélte életét, és annak nagy részét hiábavaló foglalatossággal töltötte el, figyelmeztet minket: keressétek, féljétek az Urat, mert egyedül az Ővele töltött élet nem hiábavaló!

És ezzel a Prédikátor rá is tér a harmadik kérdésünkre: hogyan alkalmazzuk a gyakorlatban a könyv által tanított dolgokat? Miután az ember felismerte azt, hogy minden hiábavaló az életében, és Istenhez ment, hogyan folytassa tovább, mit tegyen? A Prédikátor könyve nagyon sok gyakorlati tanácsot, vezetést ad. Ebből csak néhányat szeretnék idézni, mivel el tudjuk olvasni a könyvet, és nehéz lenne összefoglalni mindent.

A 3. fejezet 12-13. verséből ezt olvassuk: *„Megismertem, hogy nem tehetnek jobbat, mint hogy örvendezzen ki-ki, és hogy a maga javát cselekedje az ő életében. De még az is, hogy az ember eszik és iszik, és jól él az ő egész munkájából, az Istennek ajándéka.”* Ezekben a versekben egyrészt meglegedésre buzdít minket. Mit tegyünk? Elégedjünk meg azzal, amit Isten adott. Másrészt pedig azt mondja, hogy a pillanatnyi helyzetünket fogadjuk el Istentől. Nézzünk mindenre úgy, hogy az az Ő kezéből való ajándék. Örüljön az ember annak, ha az ennivalóját örömmel tudja elfogyasztani, mert az is Isten ajándéka. Minimalistának tűnik ez a gondolat? Igazából Istenre mutató: aki az Úrral éli le a mindennapjait, annak a természetesnek tűnő, megszokott dolgok is ajándékként jönnek az Úrtól, és öröme és hálaadásra indítanak minket. Az ember örülni szokott az ajándéknak, amit akár születésnapkor, akár karácsonykor adnak nekünk. Az ember örül az ajándéknak. Ez a könyv arról beszél, hogy Mennyei Atyánk minden nap számtalan ajándékot ad nekünk. Örülünk-e ennek? Örülünk-e, hogy az Ő kezéből vehetjük el a mindennapi áldásokat?

De nem csak a jó ajándékok miatt élhetünk hálásan, hanem a hívó ember megtanulhatja azt is, hogy a rosszat is Isten kezéből vegye el. A 7. fejezet 14. verse ezt mondja: *„A jó szerencsének idején élj a jóval; a gonosz szerencsének idején pedig jusson eszedbe, hogy ezt is, épen úgy, mint azt, Isten szerezte.”* Az Istentől vesszük-e el, testvérek, még a szenvedésünket is? Mert ha igen, az nem válik hiábavalóvá. Istennel még a szenvedésnek is értelme van.

A második gondolat, ami a könyvön végigvonul, az, hogy az ember úgy élje le az életét, hogy keresse a bölcsességet, az Istentől kapott bölcsességet. És ez nem egy elméletnél leragadt gondolkozásmódot jelent, hanem a gyakorlati életben megmutató bölcsességet. Ami elsősorban arra ad választ, hogy mit tegyek, hogyan engedelmeskedjek Istennek? Az ember gondolja végig mindazt, ami történik vele, és hogy Isten hogyan van jelen ezekben a történetekben. A 7. fejezet 11-12. versében ezt olvassuk: *„Jó a bölcsesség az örökséggel, és előmenetelőkre van az embereknek, akik a napot látják. Mert a bölcsességnek árnyéka alatt, és a gazdagságnak árnyéka alatt egyformán nyugszik az ember! De a tudomány hasznosabb, mivel a bölcsesség életet ad az ő urainak.”* És újból és újból előjön az egyes fejezetekben a bölcsesség gondolata, és hogy Isten ezt ajánlja nekünk.

A 10. fejezetben a bolondságról beszél, leírja, hogy hogyan viselkedik a bolond ember, hogy mit hisz, és hogyan gondolkodik. És ezt is azért teszi, hogy mi inkább a bölcsességet keressük. Ebben a fejezetben konkrét dolgokat mond el nekünk az Úr, hogy mit hogyan tegyünk.

Végezetül pedig azt a gondolatát emelném ki a könyvnek, amely arról szól, hogy ne úgy gondolkodjunk, hogy bizonyos dolgok azért történnek velünk, mert jók vagy rosszak voltunk. Isten nem a mi bűneink vagy jóságunk szerint cselekszik velünk. A 9. fejezet első 2 verse ezt mondja: *„minden cselekedet Isten kezében van; szeretet is, gyűlölet is, nem tudják az emberek, mind ez előttük van. Minden olyan, hogy mindenkit érhet, egyazon szerencséje van az igaznak és gonosznak, jónak vagy tisztá-*

nak és tisztátalannak, mind annak, aki áldozik, mind aki nem áldozik, úgy a jónak, mint a bűnösnek, az esküvőnek úgy, mint aki féli az esküvést.” Arra hívja fel ez az igeszakasz a figyelmünket, hogy mind a hívőket, mind a nem hívőket Isten egyaránt részesíti mind megpróbáltatásokban, szenvedésekben, mind örömeiben és áldásokban. Tanuljuk meg úgy szemlélni életünket, hogy mindent Isten kezéből tudjunk elfogadni. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy Isten időnként nem büntet meg bizonyos bűnöket az életünkben, és nem ad áldást bizonyos cselekedeteinkre, de mégis, mindennek a forrása, és mindennek az oka Ő maga. Nem a mi jóságunk vagy rosszságunk irányítja Istent. Őt az Ő saját akarata és tetszése irányítja, és az alapján ajándékoz meg bennünket mindennel. Ne háborogjunk, ha a hitetleneknek jobb dolguk van, és ne gondoljuk, hogy azért történik velünk bármi jó, mert mi különbek vagyunk. Isten kezében van mindannyiunk élete, és ezért Őbenne bízva kell élnünk minden időben.

Összefoglalva röviden az elhangzottakat: a Prédikátor könyve az Isten nélküli élet hiábalóságáról beszél, amelyet saját életünkben is tapasztalhatunk. De minderről azért beszél, hogy Istenhez vezessen minket, és megtanítsa Őbenne bízva élni. Lássuk reálisan életünket, tetteinket, azok hiábalóságát, ha Isten nélkül cselekszünk, de hittől lássuk meg munkálkodó Atyánkat is, aki sok ajándékot ad nekünk, aki bőven ad okot arra, hogy örömmel, és hálával éljünk Őnelkül. Legyen előttünk, testvérek, minden nap a könyv summája, ami így hangzik: *„az Istent féljed, és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga!”* A mi Urunk Lelke vezessen ebben minket!

Imádkozzunk!

Mennyei Édesatyánk, dicsőítünk és magasztalunk Téged azért, hogy a mi életünk minden tetteire, minden egyes részére rámutatsz Igédben. Köszönjük az Ige tükrét, amelybe belenézve magunkat láthatjuk meg. Urunk, lehet, hogy félünk és ódzkodunk belenézni a Prédikátor könyvének tükrébe, de szeretnénk, Neked engedni, és szeretnénk, hogy ha Te mutatnál rá életünkben mindazokra a hiábaló tettekre, időkre, amelyet Tenélküled töltünk el. Szeretnénk, úgy gondolni mindenre az életünkben, amelyet Nélküled cselekszünk, hogy az hiábaló.

Ugyanakkor szeretnénk hálával élni, Téged keresni, nem elcsüggedni, nem elszomorodni annyira, hogy ne merjünk Hozzád fordulni. Szeretnénk meglátni Tégedet, Mennyei Atyánkként, akitől megkaphatjuk mind az áldásokat, mind a terheket, mind a szenvedést, mind az örömet. És kívánunk Téged mindenek felett való Úrként hinni és megvallani. Urunk, látod az ebben való küzdelmünket, látod, hogy hitünk elerőtlenedik, Téged oly' gyakran kicsinynek gondolunk, és az élet dolgait pedig oly' nagyoknak. Segíts ebben megváltoznunk! Lelked adja nekünk azt a hitet, amely Tehozzád menekül, amely egyedül Benned bízunk és reménykedünk.

Köszönjük, Úr Jézus Krisztus, hogy meghaltál azért, hogy ne hiábaló módon éljünk, és hogy Veled az életünknek értelme van. Hálát adunk azért, hogy nem muszáj megelégednünk e világ gazdagságával, hanem kereshetjük azokat a mennyei kincseket, amelyek megmaradnak örökre. Köszönjük, hogy mindezeket nekünk adod.

Kérünk, segíts nekünk mások életét is úgy vezetni, vagy úgy segíteni őket, hogy Tehozzád juthassanak el. Annyi ember él hiábalóságban, adj nekünk mentő szeretetet, amely Rád mutat, amely Benned bízunk, és csak Hozzád vezet másokat.

ISTEN NÉLKÜL MINDEN HIÁBAVALÓSÁG

Így könyörgünk az előttünk álló evangélizációs hétért is. Köszönjük mindazokat az igéket, és mindazokat a gondolatokat, amelyeket már elkészítettél. Kérünk azokért az emberekért különösen, akik nem ismernek Téged, és itt lesznek közöttünk, add, hogy Igédet hallva, bűneiket megbánva, Tehozzád térjenek és újjászülethesse- nek. De kérünk hívó testvéreinkért és magunkért, hogy mi is hadd kerüljünk Tehozzád közelebb.

Köszönjük, hogy kegyelmesen munkálkodol az életünkben, kérünk, add, hogy továbbra is Benned bízassunk.

A mi Urunkért, Jézusért, hallgass meg!

Ámen.

269. dicséret

1. Istenre bízom magamat, Magamban nem bízhatom; :/:
Ő formált, tudja dolgomat, Lelkem ezzel biztatom.
E világ szép formája Az ő keze munkája.
Mit félek? – mondom merészen: Istenem és Atyám lészen.
2. Öröktől fogva ismerte, Hogy mire lesz szükségem, :/:
Éltem határát kimérte, Szükségem s elégségem.
Lelkem, hát ne süllyedezz, A hitben ne csüggedezz!
Egy kis bajt nem győznél-e meg? Hogy tántorítana ez meg?
3. Tudja Isten kívánságod, Ad is, mert csak ő adhat, :/:
De bölcs, Uram, te jóságod, Tudod, sok elmaradhat.
Tudom: gondod reám nagy, Mivel édes Atyám vagy;
Mint akarod, hát úgy légyen! Másként hinnem volna szégyen.
4. A valóságos igaz jót Az Úr meg nem tagadja; :/:
Nagy gazdagság és rakott bolt Nem fő jó, ritkán adja.
Ki az Isten tanácsát, Megszívleli mondását,
Azt ő Lelkével serkenti, Gondját is megédesíti.
5. E világnak dicsősége Igen hamar elmarad, :/:
Kit ma gondok sújtnak, végre Holnap diadalt arat.
Csak Atyámban bízhatom, Ő megsegít, jól tudom,
Mert az igazaknak Atyja Hű szolgáját el nem hagyja.